

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foai**e** bisericească-politică.

Anul XV.

Blaj 11 Martie 1905.

Numărul 10.

Colosul dela Nord.

(=) Știrile cari ne vin din Rusia sunt din ce în ce mai alarmante. Puternicul colos dela Nord, a cărui presiune să simția așa de distinct în așa numitul concert al puterilor europene, pare a-și pierde terenul de sub picioare, suntem martori ai svârcolirilor unui uriaș în agonie, a unui imperiu-colos, care după cuvintele poetului classic: *mole ruît sua...*

Războiul din extremul orient, care a conzumat în interval de abia un an atâtea zeci de mii de vieți, a făcut ca acest puternic imperiu să-și piardă simpatiile ce le mai avea încă între vecinii lui civilizați. Sute și mii și zeci de mii de oameni rămân zilnic mutilați și morți pe câmpiile întinse de orez ale Mandjuriei, oameni, cari nu s'au văzut niciodată, cari nu și-au pricinuit unul altuia nici cea mai mică supărare în viață. Interesele statului, *ambiția coroanei* însă reclamă ca rebelul să decurgă înainte în plină furie, până când Rusia va mai avea o rublă în visterie și un braț citov încă de jertfit pe câmpul de luptă, la marginea îndepărtatului și marelui ocean, care și astăzi poartă, cu un fel de ironică consecuență, numele de — pacific!

Poporul însă, cu toate că Țarul tuturor Rușilor nu poartă între titlul lui de atotputernic și indemnizația acestei misse de „mojici”, ajunge a fi și el suveran dela o vreme, când păharul să umple până în vârf și când beutura amară începe a să revărsa pe de margini.

Conducătorii mișcării revoluționare s'au folosit tocmai de acest prilej, pentru a storce coroanei drepturile constituționale, pentru care atâtea capete gânditoare și-au spășit viața în minele ghețoase ale Siberiei, și atâtea membrii ai familiei domnitoare au sburat în aer, cu creerii risipiți, cu trupul fărâmat în bucățele.

Muncitorii obidiți, ingenunchiați sub povara ne mai suportabilă a luptei pentru trai, au plecat cuviincioși și smeriți să se prostearnă la poalele „tătucului” lor, implorând o soartă mai bună; preotul Gapon cu crucea în frunte, a mers alături de ei. Și petiția n'a ajuns în mâinile țarului, cazacii au împrăștiat mulțimea, umplând stradele capitalei de victime nevinovate, a cărora singură vină a

fost, că au îndrăsnit să ceară Domnitorului lor o mai dreaptă și mai îndurătoare soartă.

Ei nu cerea ca țarul să-și arunce coroana în pulbere, nici nu pretindeau o răsturnare a dinastiei în vederea înființării unei republici, ci doreau să aibă și ei unele drepturi cetățenești de cari să bucure de altcum Europa întreagă cu excepția Rusiei și a imperiului otoman.

Sângele oamenilor nevinovați și neînarmați, vărsat cu atâtea pripă, și-a avut apoi efectul său. Ca o sîrmă electrică sângeroasă s'a întins în câteva zile peste întreg imperiul nemulțămirea și revolta. Mii și mii de muncitori s'au pus în grevă, sute din ei erau spânzurați ori împușcați pe piețele publice, alte sute și alte mii se revoltau în locul lor, începând de la muncitorii de fabrică și până sus la funcționarii de trenuri, cari aveau să mijlocească transportarea trupelor trebuincioasă pentru terenul măcelului din Mandjuria. Temeliile imperiului ni se păreau, că să sgdue, când regimente de ale armatei ruse se asociau și ele nemulțămirii generale, jurând solemn, că nu vor merge sub nici o împrejurare, ca să ia parte în războiu.

Ne gândiam cu un fel de groază la această discompunere fățișă a unui imperiu atât de puternic cu un an înainte, și cu un fel de milă la luptătorii căzuți, pe cari nu i-a întrebat nimeni, dacă au voie să meargă să se bată, ales când știm că între cei căzuți sunt în număr destul de însemnat, și Români de ai noștri din Basarabia; și Gheorghe sau Ioan al nostru, care a mers cu pușca în spate în bătaie, ca să se lupte cinstit și frumos, cum a învățat dela părinții lui, nu se va mai întoarce să-și vadă căsuța albă din satul lui, cum zice așa de frumos dl Jorga, care consacră un splendid articol acestor nenorociți „morituri”.

Există Dumnezeu în istorie; există Nemesis!

Și în fața acestor desastre interne, la cari se adaugă cu o consecuență fatală desastrelor, pe cari le cetim zilnic de pe câmpul de luptă, ce face Țarul, ce face dinastia rusă? Întrevede ea fiascul războiului oriental, ori măcar motivul nemulțămirilor de acasă?

Nu înțelege, nu vrea să înțeleagă de așa ceva.

Merge înainte pe calea apucată, în butul intervenției capetelor încoronate,

în favorul păcii. Serie manifeste, cari nu schimbă întru nimica starea actuală a lucrurilor, pentru care s'a vărsat atâtea sânge.

Iată de pildă câteva pasaje din noul manifest al Țarului:

„Soartea nepătrunsă a voit să bântuiască patria cu grele încercări. Războiul sângeros din Extremul-Orient pentru onoarea Rusiei și domnia în apele oceanului Pacific, atât de necesară pentru întărirea prosperității pacifice nu numai a poporului nostru ci și-a celorlalte popoare creștine pentru timp de secole, a cerut dela poporul rus o însemnată încordare a forțelor și a înghițit multe victime scumpe inimile noastre.

„Pe când glorioșii fii ai Rusiei se luptă cu vitejie și devotament, dându-și viața pentru credință. Țar și patrie, în patria noastră chiar au izbucnit turburări spre bucuria inamicului, spre mâhnirea noastră.

„Totuși disordinea internă în timpul din urmă și creșterea răscoalei și a turburărilor ne impune datoria de a aduce aminte instituțiilor, de guvernământ și tuturor autorităților datoria și jurământul lor de credință, în scopul de a veghea asupra apărării legilor și a siguranței publice, în deplina cunoștință, a răspunderii lor morale și de serviciu, față de tron și de patrie. Gândindu-ne mereu la binele poporului și firma noastră credință în Dumnezeu, că după ce a pus la încercare răbdarea noastră ne va dărui victoria armelor, chemăm pe toți oamenii cu sentimentul bun din toate clasele poporului, să se alăture la noi cu fapta și cu cuvântul, pentru marea și sfântă faptă de a birui pe aprigul dușman extern și pentru stărpirea răscoalei în țară, pe cum și pentru că să lucreze în contra turburărilor interne.

„Amintim că numai atitudinea liniștită a tuturor populațiilor ne-ar face cu putință să realizăm, — pe baza reînnoirii vieții intelectuale a poporului, — îmbunătățirea soartei sale și perfecționarea așezămintelor Statului”.

Numai atitudinea liniștită a tuturor populațiilor, face cu putință perfecționarea așezămintelor statului — zice manifestul, și lumea nu poate constata, nici pe lângă cea mai mare bunăvoință, că s'ar fi făcut măcar un pas pozitiv pentru liniștirea acestei atitudini revoltate a populației.

Catechizarea.

Iată o chestiune de cea mai mare însemnătate, care în discuțiunea purtată pe tema „Chestiuni școlare” dela finea anului trecut în „Unirea” numerii 46—47—48 și 52, a fost amintită mai de multe ori, și încă așa, ca și când ar fi una din canzele neplăcerilor dintre preoți și învățători. Deși cam târziu, voi face asupra-i câteva modeste observări.

A catechiza înseamnă, a propune explicând pe larg și la înțelesul tuturor și întărind cu exemple și asemănări câte un adevăr de credință incidental, adică ocazionalmente în biserică și afară de biserică, îndeplinind cu tărie funcțiunea sacră ori altcum, în școală propunând ori ascultând răspunsurile școlărilor din adevărurile religio-morali învățate deja. Ceeace e deosebit de propunerea acelor adevăruri în mod sistematic, după anumite manuale în cari acelea sunt induse după natura lor în serie, ca articlii de credință.

Să fiu de aceasta părere mă face deosebirea ce este între manualele de catechizare și între acelea, cu ajutorul cărora să propune religiunea și istoria biblică în mod sistematic. Recunosc că acestea din urmă să explică și completează prin celea de întâiu, dar — dacă nu în esență cel puțin în formă — deosebit după deosebirea spirituală a catechetilor, pe când articlii de credință sunt aceiași nu numai în esență, ci și în formă.

Știu, că azi sub catechizare să înțeleg ambele forme de instruire cu toată deosebirea dintre ele, dar am insistat asupra deosebirii lor din cauză că catechizarea peste tot, după ce statul nu o numără între obiectele de învățământ obligatoare, în

senzul dispozițiilor bisericești, cade în sarcina preoților, cari pe sate fiind totodată și parochii, adică încredințați cu păstoria credincioșilor, de sine poate înțelege ori cine că așa nu-s în puștinne ca în toate oarele prescrie să poată face destul obligământului de a instrua pruncii școlari din obiectul religiunii.

Religiunea și moralul e de o însemnătate capitală pentru om, fie el considerat în sine, sau în relațiunea lui față de Creatorul său, ori față de semenii săi; iar cât valorează oricare știință, nefiind pătrunsă de spirit religios știe ori cine. Cu toate acestea dacă aruncă omul numai o privire fugitivă asupra planului de învățământ, numai decât observă, cât de vitreg e tratată religiunea. Pentru intuițiuni, cetit, gramatică, sunt prescrie câte 20—60 și mai multe oare pe săptămână, pentru aritmetică câte 6—30 oare, pe când pentru religiune abia sunt plătuite 3—12 oare, pentru acel interval. Cu toate acestea să așteaptă ca pe cât de hui ceteti și pe cât de dextrii în calculare sunt pruncii, tot atâta dacă nu mai bine, să fie instruiți în acel timp și în articlii de credință și de morală ceeace judecând imparțial nu se poate.

În o școală cu un învățător, frecențată de 50—60 prunci, cum sunt celea mai multe din școlăle noastre, pentru religiune sunt prescrie 3 oare pe săptămână, cari sunt împărțite de exemplu: pe Luni 2 oare 8—10, și una pe Vineri dela 8—9. Dacă punct la 8 oare ar fi toți pruncii în școală și dacă ar putea fi punctuos și catechetul, în ziua de Luni dela 8—10 și până către 11 oare s'ar face ceva sporiu. Căci în atâta timp de aproape 3 oare să poate, ca mai întâiu cei 10—12 prunci din anul prim să se ocupe cu sâmul s. Cruci și să

zică rând pe rând. Tatăl nostru și Născătoarea; apoi iar atâta din anul al 2-lea să rostească simbolul credinții și preceptele; după aceea din anul al 3-lea să se ocupe cu Credința și așa mai departe până la despărțământul al 6-lea, de unde întorcându-te iar la cei mai mici, să treci rând pe rând de nou toate despărțămintele cu istoria biblică. Dar în cealaltă zi în timpul de o oară să înțelege de sine, că nu mult progres să poate face. Nu mult progres să poate face nici atunci, când s'ar propune câte 3 jumătăți de oară pe o zi cum e proiectat în exemplariul de împărțirea oarelor din planul de învățământ; de oarece în un pătrar de oară, cât să vine pentru un despărțământ a explica și asculta răspunsurile cel mai puțin a lor 8—10 prunci din rugăciunii ori catechism și din istoria biblică, ceice să ocupă cât decât cu instrucțiunea, știu bine că nu să poate. Cu atât puțin să poate aștepta ceva progres îmbucurător atunci, când până către 9 oare tot vin la școală acum unul, acum doi, acum trei prunci pe cum să întâmplă la multe din școlăle noastre, din cauza, că satele sunt disordinate și răsirate ici pe câte o colină, colo pe câte o văgăuna, pe cari odată de tină, altădată de zăpadă, pruncii numai cu greu și târziu le pot străbate în drumul lor către școală. Zic târziu și din acea cauză, că numai puține familii avem pe sate, în cari mama să fiă în stare aș găti unele câte un prunc numai, iar altele câte 2—3 așa de timpuriu, încât pe 8 oare în puterea ierui să fiă în școală. Cei mai mulți sunt de așa, cât neavând o bucătură de mâncare pentru mână, pruncii trebuie să aștepte gătirea mămăligii, care nu se poate chiar de timpuriu din motivul cruntării ca să se ajungă sara cu acea mâncare prin-

FEUILLETON.

Comentar la evanghelii

(de Jules Lemaitre).

(Continuare).

După câteva oare, pe una din picțile cetății vede Muciu pe Isus stând de vorbă cu fariseii, cari îl ispiteau, voind să-l prindă în cuvinte.

„Învățătorule”, aude pe unul întrebând, „cade-se a da dare împăratului, ori ba?”

„Fătarnicilor, ce mă ispitiți? Arătați-mi banul de dare.”

„Aici, învățătorule.”

„Al cui este chipul de pe el și scriptura?”

„Al împăratului.”

„Dați dară, ce este a împăratului, împăratului!”

— „Acuma asta-mi place”, socotește Muciu surprins. „Asta-i singura vorbă cu minte, care am auzit-o până acuma din gura acestui profet.

Apoi resgândindu-se:

„Dară și aici mă înșel. De aici ar urma, ca tot ce poartă chipul împăratului să fie al acestuia ceeace nu poate sta. El ne-a luat în răs. Omul acesta în fond e un revoluționar de soiul cel mai periculos, dară e isteț și nu fără spirit.

Muciu părăsind Ierusalimul să duse în ținutul Gadarenilor, spre a vedea de o mică moșie a soției sale, a cărei tată murise.

Moștenirea consta din câteva pământuri și o turmă de porci. Dară purcariul și alți locuitori ai ținutului îi spun, că cu câteva zile mai înainte toata turma de porci s'aruncat în mare, căci Isus, scoțind din cerșitorii din vecinătate dracii, le porunci să intre în turmă.

„Aceasta-i blăstămăție”, zice Muciu întăritat, „acest strigoiu galiilean m'a păgubit cu mai mult de două sute de drachme. Dar ce să fac? De îl voiu pari, va sustineă — căci e astut —, că porcii de sine s'au aruncat în mare. Aceasta s'a mai întâmplat altcum; destul, ca unul să facă începutul, și toți ceialalți sar după dânsul. Dar aiâta stă, că omul acesta începe a-mi face aievea supărare.”

Femeia, căzută în genunchi suspină, ținându-și capul între mâni.

„Învățătorule”, ziceau fariseii și cărturarii, „femeia aceasta a fost prinsă în adulter. Moisi în lege ne-a poruncit, să o aruncăm cu pietrii, ce zici tu la aceasta?”

Muciu, pe carele afacerile sale iară îl aduseră în Ierusalim, să apropie de grupa aceea, tocmai când le răspundeă Isus:

„Cine este între voi fără de păcat, să iee mai întâiu peatra și să arunce asupra ei.”

„Cuvântul acesta e cu spirit”, gândește Muciu, „dar acesta nu dovedește nimic. Dacă numai cei fără de păcat ar putea să aplice legea, atunci nu ar rămânea alta, decât să închidem toate tribunalele. Afară de aceea e clar, că moralistul acesta e necesătorit. Aș vrea să știu, că oare ce cugetă bărbatul ei despre această judecată cu spirit adusă.”

Într'aceea femeia își ridicase capul și Muciu observă, că ea e frumoasă.

„Hâm!” — făcu el și nimic mai mult.

Din Ierusalim să duse Muciu acum la Sichar în Samaria. Era de către sară. La fânăna de pe piața publică sta Isus de vorbă cu o femeie, degetele ei erau încrucișate pe gura urciurului, iar fața ei nemșcată, era întoarsă către dânsul. Muciu o recunoscă îndată: era o vaduvă, încă tină, priuitoare de străini. Profetul și Samarinean, confundăți în vorbele lor, nu-l observară pe Muciu trecând pe lângă ei.

„Hâm, hâ!” — făcu acesta.

Dela Sichar să duse la Safarnaum, unde încă avea afaceri, căci negoțul său luase estensiune însemnată. Unul din clienții săi, cu numele Simon, îl invită la masă. Muciu, înțelegând că și Isus s'ar afla acolo, să bucură de întâmplarea aceasta, căci el își făgăduia, să spună lui Isus cu ocaziunea aceasta, tot ce are la inimă în contra dânsului.

Dar sezând față în față cu Isus, nu să încumetă a vorbi. „În casa aceluia, carele m'a primit ca oaspe, nu să cuvine doară, ca eu să încep nește certe nefolotoare”, așa își explica și motiva el tăcerea sa.

Pe timpul prânzului intră în casă una dintre femeile, cari prin ospetării joacă înaintea oaspeților, și își fac marfă din trupul lor: frumoasă, rumenită, cu buze roșii, învălăită în mătăasă scilpicioasă.

Muciu o cunoșteă.

„Tu ești Marie din Magdala, tare ne vom bucura, să te vedem jucând copila mea. Numai ți-aș da sfatul, ca în mișcările tale,

cipală. Din acestea cauze, dacă dorește omul ca la finea anului totuși să se vadă ceva progres în religiune, trebuie să propună nu 3 oare numai câte sunt preserise, ci cel puțin 5 oare pe săptămână fără oara școlărilor de repetiție.

Preoții noștri dela sate însă, cari asemenea poporului lui Izrail în Egipt nu au numai să facă cărămizi, adică să preotească, parochienilor, ci sunt siliți, ași strânge de pe miriști și paie necesare la arsul cărămizilor, adică cu muncă grea să-și câștige mijloacele de subsistență, nu au de unde să aducă atâta timp, ca sacrificiu pe altarul instrucțiunii școlare religio-morali; pentru că întâiu sunt parochi, și chiar oficiul legat de acest titlu nu li-o permite aceasta totdeauna, cum voi dovedi în următoarele:

Școalele noastre sunt mai impopulate cu școlari în lunile: Noemvrie, Decemvrie, Ianuarie, Februarie și jumătate din Mărțișor. În acest timp soarele răsare între 7—8 oare. Ori care preot a cărui popor cât de cât e pătruș de simțăminte religioase, în fiecare săptămână iarna ca și vara are de îndeplinit 2—3 de multe ori și mai multe liturgii, cari în lunile sus numite mai înainte de 7 oare nu să pot îndeplini; dacă nu din altă cauză, cel puțin din aceea singur că liturgia respectivă se îndeplinește sau pentru cutare morbos care dorește ca să pună ss. Daruri, sau pentru cutare femeia, care împovorată fiind, dorește să se pregătească mărturisindu-se și cuminecându-se pentru oara grea a nașterii. În cari cazuri și în altele asemenea nici un preot nu va îndeplini liturgia precis între 7 și 8 oare, ci atunci când respectivii să vor prezentă la biserică, fie la 8 oare ori și mai târziu. Nu poate omul aștepta ca un prunc bolnav mare sau mic, îmbrăcat

asa cum sunt îmbrăcați de ordinar toți pruncii dela sate — despre cari părinții zic că n'au de mers la pădure — să fiă scoși din casa-i sărăcăcioasă și dus în timp de iarnă la biserică înainte de a să vedea soarele cât de când strălucind. Pe cum asemenea nici o mamă nu poate să-și părăsască casa dimineata pe timp de o oară înainte de a și-le ordina toate și aș găti pruncii așa cât mângăiați să o poată aștepta pânuă va întoarce dela biserică.

Să punem însă cazul că pe 8 oare sub toate împrejurările, totdeauna liturgia e îndeplinită, cu atât mai vartos că învățătorul duce și oficiul de cantor și poporul știe că în zile ordinari liturgiile să îndeplinesc netrecut înainte de 8 oare. Cu toate acestea de multe ori parochul e departe de potință a merge pe 8 oare la școală să țină oarele de religiune; căci venind dela biserică, ori fiind chiar în drum cătră școală, e recercat a întoarce acasă odată, că este un prunc debil de botezat, altădată, că o femeia a venit să i-se facă molitva dela 40 zile, sau că trebuie să alerge în grabă la patul unui muribund spre a-i găti pentru calea vecinicii. Ori, de câte ori nu să întâmplă că-ți vine la casă cutare hărbat sau femeia ori cutare văduvă, după un conziliu, după o învățătură ori că caută mângăiere în durerile casnice familiari. Acum dacă preotul ar îndruma azi pe unul, mâne pe altul din poporeni săi zicându-le să vină la 10 la 11 oare sau să vină mâne ori poimâne că acum trebuind să meargă la școală n'are timp să-i asculte, nu i-ar mai zice nime părinte, care ori când îl strigă fi săi le răspunde: aici sunt; și în loc să-și facă credincioșii mai buni și mai religioși, îi înstrăinează dela sine și astfel perzând încrederea lor, pierde singurul mijloc cu ajutorul cărui poate să-i îndrume pe calea

îndestulării pământești și a mântuirii vecinice. Lângă acestea adaugă-se, că parochul mai are încă și alte funcțiuni de îndeplinit, cum sunt: taina ungerii de pe urmă, sântirea privată a caselor, pomenirile cari în unele timpuri de multe ori atâtea să aglomerează încât pe lângă toată vrerea a le îndeplini în Dumineci și sărbători nu să poate, ci trebuie să-și iee omul timp și în zile ordinari și încă pe zina și oara dorită de respectivul poporean. În urmă vin pasesemile în cari poporenilor le place a vedea pe parochul lor tot în biserică; în care caz și ei aleargă tot acolo acum unul acum altul, unde împreună cu preotul să roagă plângându-și păcatele, și astfel să pregătesc pentru s. înviere.

Să zicem însă că prin toate acestea abia când și când să pierde câte $\frac{1}{4}$ câte $\frac{1}{2}$ ori rar de tot chiar câte o oară, care timp un catechet constiu de chemarea lui îl suplinește priu zel îndoit, ori jertfind alt timp în locul celui pierdut pentru școlari. Dar trebuie să se știe că nu e pierdut numai timpul, ci și altceva, tot așa de prețios ca și timpul, și aceasta e disciplina.

Știe ori care învățător, că între cerințele cele mai esențiale a unui progres dorit e și aceea ca pruncii să meargă la școală totdeauna regulat la timpul hotărât. Cât să poate aștepta în aceasta privință dela prunci am fos arătat mai sus.

Cu toate acestea ca să se deprindă școlarii la așa ceva, să recere ca mai întâiu învățătorul însuși să le premeargă cu exemplu. Deci poate presupune ori cine impresiunea ce li-o va sugera pruncilor împrejurarea că catechetul lor merge la școală, odată la 8 oare, altădată la jumătate pe 9 ori la 9 oare, sau că să poate întâmpla să nu meargă de loc. Judecata și ținuta școlărilor în un astfel de caz o putem ști toți din propria-ne experință; iar urmarea desastroasă a acestui lucru atât pentru instrucțiune cât mai mult pentru educațiune peste tot lasă să o judece pedagogii de profesiune. Cu atât mai vartos că răul nu să mărginește numai la atâta.

Când sunt a să țină oarele de religiune, unii din învățători, onoare excepțiunilor, să cred a fi dispenzați de tot pentru timpul de o oară două dela școală. Din astă cauză, în sala de învățământ, care e sub acel acoperământ cu locuința învățătorului, e larmă, strigăt mai mare decât în crișmă, trântituri de uși încât crezi că trebuie să se ruineze întreg edificiul; iar școlarii fie frig sau ploie, unii sunt în școală alții afară, unii pe la ferestri, alții la cotitura drumului, pândind că oare vine catechetul sau nu. Și dacă în un asemenea caz ar întreba oare cine că ce mirozanie de lucru e acela pe la școală, nu numai un învățător și-ar da neașteptatul răspuns: treaba popii.

Așa stă lucrul cu catechizarea în școalele poporali dela sate, a cărei icoană încât să părea că e cauză de neplăceri dintre unii preoți și învățători, m'am nizuț a o prezintă în copie cât să poate de fidelă, numai din motivul, că văzându-se unde zace răul, să se poată aplica de cu vreme mijloacele de vindecare. Căci timpurile sunt rele și neconfesionalismul să predică în gură mare pe toate ulițele ca unica dogmă mântuitoare. Care dacă va

să observi oarecare decentie, căci aici sunt adunați tot oameni cu vază și cinștiți”.

Dar Magdalena să apropie în tăcere de Isus, cade la picioarele lui, le udă cu lacrimile sale și le sterge cu părul capului său, apoi le sărută și le unge cu miresme.

Muciu, întipuiindu-și impresiunea părului lung și moale pe picioarele goale zimbea.

„Muciu, pentru ce gândești cele rele despre mine într-o inimă ta?” zise Isus întorcându-se cătră dânsul.

Muciu nu avu curajul de a răspunde; iarăși îl cuprinse o sfială neexplicabilă, de care și el însuși să uimea, și nu putea să-și dea sama, pentruce?

Isus mai adause:

„Zina ta încă nu a sosit”.

*

Maria Magdalena își părăsi meseria sa și să întoarce la soru-sa Marta și fratele ei Lazar, oameni cinștiți, cari o primiră cu bunăvoință, pe lângă toate păcatele ei.

Isus li cercetă câte odată. Într-o zi, venind Muciu la Lazar, ca să cumpere dela el nește bucate, afla pe Maria șezând la picioarele lui Isus și ascultând cuvântul lui, pe când Marta era ocupată cu prânzul.

„Doamne”, zice Marta dela un timp, „au nu socotești, că soru-mea pe mine singură m'a lăsat să servesc? ci zi-i ei, să-mi ajute”.

Isus însă răspunzând li zise: „Marto, Marto te trudești și spre multe te silești, ci un lucru trebuiește. Maria însă partea cea mai bună și-a ales, care nu să va lua dela dânsa”.

„Partea cea mai bună”, borborosește Muciu, „da, da, cred și eu bucuroș,

că e tare comod a lăsa pe biata Marta să pregătească bucatele și a să pune numai deagata la masa întinsă”.

*

Cu mai multe alte ocaziuni să întâlni Muciu cu Isus, și totdeauna acesta stărni neplăcere într'insul. El să întărâtă auzind pe Isus, zicând „nu vă îngrijiiți ce veți mânca și veți bea”, căci prin aceasta îmbărbătează lenea; și că prevestește cu oarecare-va bucurie melancolică dărâmarea cetății și tot felul de întâmplări înfiorătoare, și că predică ură pe cum și dispreț față de preoți, față de cei mai mari și față de toate deregătorile.

— „A bună samă”, socotește Muciu, „că societatea deacuma nu e perfectă. Dar care om cu minte, având familie și posesiune, nu să sparie de orice răsturnare, știind bine și fiind convins, că numai ceva mai rău li poate urma”.

Întâmplarea din urmă apoi îl chiar revoltă pe Muciu. Într-o sară, întorcându-se din hotarul Ierusalimului, la ospătăria, unde își lăsase azinul său, află, dela ospătariu, cumcă ucenicii lui Isus au delegat animalul și fără nici o întrebare îl duseră. La protestele ospătărilor ei răspunseră: „că Domnului li trebuiește”.

„Asta”, zice Muciu, „acum totuși e prea mult; asta nu va să zică curată hoție? mă voin plânge la judecătorie”.

„A doua zi azinul veni de sine iarăși la aceea ospătărie. În aceeași zi veni vestea, că Isus a fost răstignit.

„Am fost convins”, zise Muciu auzind la veștea, „că acel om așa sfârșit va putea să aibă”.

(Va urma.)

prinde în mreja sa vicleană sufletele simple și naive a credincioșilor noștri, e pierdută atât credința cât și naționalitatea, căci celee n'are credință, n'are nici naționalitate; apoi să știe că în atare caz oamenii nu mai simțesc lipsă nici de instrucțiune națională nici educațiune religio-morală. ci n'omblă ași câștigă o așa practică a vieții prin care să-și poată acoperi numai lipsele materiale.

Din acestea e ușor de înțeles, că învățătorilor ca și preoților le revine datoria a să îngrije de instrucțiunea și educațiunea religio-morală a pruncilor chiar în propriul lor interes bine priceput. Cu atât mai vârtos, că nu e nici un dubiu, că ordinea și disciplina n'ar cădea în competența lor nedisputată; iar ordinea cea bună cere ca în timpul de cum încep pruncii a să aduna în școală și până la 8 oare, învățătorul să-i supravegheze mijlocit, nemijlocit și dacă s'ar întâmpla, — cum am dovedit mai sus, că să poate întâmpla, ca preotul din o cauză ori alta să nu se prezenteze acurat la oara statorită, — mi-se pare lucrul cel mai natural, ca el să-l suplinească, dacă nu ca propunător chemat, cel puțin ca instructor privat, întrebând și completând cunoștințele școlărilor nu deajuns pregătiți. Prin aceasta s'ar câștigă de o parte iubirea școlărilor, iar de alta s'ar ajuta mult pe sine în funcțiunea sa. Căci doară e învățător confesional, și ca atare e dator întregii instrucțiuni a-i da timbru religio-educativ. Ceeace să vede din împrejurarea, că bucaștile de cetire din abecedarele și legendarele noastre sunt compuse așa, cât tot ce să referește la practica vieții, să illustrează cu cazuri și întâmplări din istoria sacră și din cărțile de morală. Acum dacă în oarele de religione nu s'ar ocupa cât decât cu acestea, curând le-ar pierde senzul și în-sămnațata; astfel le-ar lăsa neexplicate și neaplicate. Pe când de alta parte să știe că încă și istoria naturală și fizică pentru mintea cea mărginită a pruncilor, sunt mai perceptibile dacă dezvoltarea ființelor și a fenomenelor din natură le supunem unei puteri creatoare și guvernatoare, decât dacă le-am face pierdute de un evoluționism neînțeles, nici chiar de cei cel propun; iar experiența de toate zilele ne dovedește că evenimentele mai în-sămnațate din istoria patriei, ca și din cea universală, dacă nu sunt propuse ca treptele unui progres al omenirii în calea ei spre perfecționarea, la care e chemată de Dumnezeu, cum pentru alții așa și pentru prunci, nu au nici atâtă în-sămnațate precică, cât are o poveste cu smei și cai năsdraveni, care încă-și are morala ei știută de toți. Așa o directivă religio-morală întregii instrucțiuni însă, nu să poate ajunge decât numai așa, dacă materia din toate obiectele de învățământ va fi întretășută în forma cum materii de diferite colori să țas în o pânză, care gătită fiind, dă un singur covor, nu numai decorativ ci și de utilitate. Care

lucru mai cu succes a-l putea face mi-se pare numai singur învățătorul.

Prin aceasta nu vreau a excuza pe preoți dela sacra datorință de a catechiza. Din contră recunosc, că în puterea chemării lor de a învăța și a oficiului de a conduce pe toți la cunoștința adevărului, sub grea responsabilitate le revine datorința nu numai a îngriji de instrucțiune peste tot, ci având neîncetat înaintea ochilor scopul educativ ori de câte ori ar vizita școala, totdeauna să fie gătiți și să-și iee timp, ca la propunerea ori cărui obiect, macar ce materie să o explice, numai în sens religio-moral; iar oarele preserise pentru propunerea religio-morală, dela cari din cauză grave aparținătoare oficiului parochial, dacă ar fi și excuzat când și când, să-și deie silința a le folosi special pentru explicarea la înțeles a propunștiunilor singuraticice din rugăcinni și a artiellilor de credință învățați mecanice spre a completa și lărgi din ce în ce mai tare cereul îngust al cunoștințelor și cu exemple bine amplificate a face să fie pătrunsă, nu numai mintea, ci și sufletele pruncilor de adevărurile de credință învățate dela părinți acasă și dela învățătoriu în școală.

Așa și numai așa cred eu că școala își va împlini în mijlocul poporului nostru misiunea sa culturală educativă.

Băla în 26 Februarie 1905.

Al. Bărbulescu.

Dela Asociațiune.

Comitetul central al Asociațiunii, în ședința dela 16 Februarie n. a adus următoarea hotărîre importantă, pe care o dăm, după „Anale“ în întregime:

31. (195—1905). Secretarul I, în urma însărcinării primite prin deciziunea Nr. 195 din 15 Octomvrie a. tr. de a înainta o propunere pentru *designarea locului proximei adunări generale*, raportează, că la adunarea generală din Timișoara Asociațiunea a fost invitată pentru anul 1905 de către despărțămintele Alba-Iulia Brașov și Sibiu, și că adunarea generală a încredințat Comitetul central cu designarea uneia dintre aceste trei localități.

Având în vedere, că până la vară palatul Muzeului va fi pe deplin terminat, și că inaugurarea lui festivă s'ar putea face în condițiunile cele mai potrivite cu ocaziunea unei adunări generale, propune ca membrii Asociațiunii să fie convocați în anul curent la Sibiu.

Spre a da inaugurării Muzeului o în-sămnațate mai mare și un caracter mai festiv, apoi și în scopul de a face un bun început cu înzestrarea Muzeului și spre a remarcă caracterul și importanța acestuia ca focul cultural al tuturor Românilor din țară, — propune ca cu ocaziunea proximei adunări generale:

1. Să se aranjeze o expoziție etnografică și istorică-culturală cu conlucrarea tuturor despărțămintelor Asociațiunii și

2. Să fie invitate și alte societăți culturale de a ține adunările lor generale în Sibiu, tot pe timpul expozițiunii.

Adunarea generală să se țină în luna August, când Asociațiunea va putea dispune și de localitățile școlii civile de tere.

După prima ședință a adunării generale să se deschidă expoziția, care întocmită după programa prealabilă prezentată de secretarul I să se adăpostească în etajul I. al Muzeului și în localitățile școlii civile de fete și să rămână deschiză cel puțin 10 zile.

În decursul acestui timp secțiunile științifice-literare să țină în sala Muzeului o ședință festivă și să aranjeze o serie mai mare de prelegeri publice cu proiectiuni.

Mai departe să se aranjeze în palatul Muzeului sub durata expoziției concerte cu concursul Reuniunii de muzică din loc și reprezentațiuni teatrale cu concursul Societății pentru fond de teatru.

Societăților culturale, artistice, economice și sociale, cari își vor ține adunările generale sub durata expoziției, li-se vor pune la dispoziție în mod gratuit localitățile trăbuincioase.

Comitetul central, primind propunerile primsecretarului decide:

Adunarea generală în anul curent se va convoca la Sibiu pentru zilele de 6/19 și 7/20 August.

Invitările sosite dela despărțămintele Alba-Iulia și Brașov se vor considera în anii următori.

Cu ocaziunea adunării generale se va aranjă o expoziție etnografică și istorică-culturală cu conlucrarea tuturor despărțămintelor Asociațiunii; expoziția se va adăposti în palatul Muzeului și în localitățile școlii de fete a Asociațiunii, va fi inaugurată la 6/19 August și va rămâne deschisă cel puțin până la 15/28 August.

Programa prealabilă, prezentată de secretarul I, se primește în principiu și se va stabili definitiv în ședința proximă.

Secțiunile științifice-literare vor fi invitate a ține sub durata expoziției în sala festivă a Muzeului o serie mai mare de prelegeri publice cu proiectiuni și eventual o ședință festivă. Deasemenea se va invita societatea pentru fond de teatru român a aranjă în acelaș timp producțiuni teatrale, iar Reuniunea de muzică din Sibiu va fi rugată a da concerte în sala Muzeului.

În fine se vor invita Societatea pentru fond de teatru român, societățile culturale, economice și sociale din Sibiu să-și țină adunările generale sub durata expoziției, și îndeosebi Reuniunea de muzică, care va serba în anul curent aniversarea înființării sale, va fi invitată a alege acelaș timp pentru festivitățile ce le proiectează.

REVISTE.

Războiul ruso-japonez. Mișcarea pe câmpul de războiu din Mandjuria s'a început din nou, — acum însă pe o linie de 120 chlm. în lungime, și cu o hotărîre din samă afară. — Cauza

Cetiți! — **BEN HUR** — Cetiți!

— Unul dintre cele mai senzaționale, instructive și moralisătoare romane. —

F. 8°. 1047 pag. costă numai 2 cor. 90 fil.

A apărut în editura „Unirea“.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

PĂCAT ȘI ISPĂSIRE.

(Continuare și fine.)

8. Viață pentru viață.

După un marș lung și greu de mai multe zile, escadronul dela Tlamsen ajunge la oloanele armatei dela Thiaret și Relisane și acuma, întărit prin infanterie și artilerie, înainta mai departe spre Sain-Akta, pentru a ataca dela spate pe beduinii răsculați. De altcum aceștia, contrar obiceiului lor, făcură la Sain-Akta întărituri de șanțuri. Satul acesta consta numai din câteva case de piatră ale șeicului și din câteva colibe și curți de ale oamenilor săi. Împrejur erau câmpii roditoare, încunjurate de coline stâncoase, ca și-o fortăreață. Aceste coline petroase erau în parte învâsute cu iarbă, iar piscul lor era încoronat cu pădurici de maslini. Pe colina cea mai înaltă își aveau rebelii lagărul lor întărit, iar în dosul arborilor de maslini se afla infanteria, în poziție bine acoperită. Vitele furate și întreagă prada făcută până acum era bine ascunsă în valea din dosul colinei. Cavaleria beduină furnica încoace și încolo, împrejurul colinei. Când văzură pe francezi înaintând, călăreții se concentrară la poala colinei.

Generalul francez demănda îndată, ca două companii de infanterie să înainteze, împrăștiați, pentruca să abată atențiunea inamicului dela mișcarea batalioanelor și escadroanelor, și să le asigure înaintarea. Feciorii celor două companii însă ajunsă în cel mai mare pericol, de a fi încunjuțați; căci din toate părțile alergară spre ei beduinii, pe caii lor cei iuți, împedându-i de a putea pușca sigur.

Deoarece în modul acesta nu se puteau apropia de colină, astfel, două escadroane de cavalerie, la cari se aflau și trimbițașul și locotenentul său, căpătără poruncă, să înainteze și să curețe locul. Mai întâi mersă ră vânători călări. Împrejurările însă au fost nefavorabile atacului lor, din cauză că fiecare călăreț ducea cu sine proviant pentru trei zile și nutreț pentru calul său; pe lângă aceea înainte de amiază a tot ploaie; uniforme, mantalele și sacii cu nutreț erau pline de apă și înmulțeau povara pentru caii. Astfel atacul nu să făcu așa de cu vehemență, ca de altădată. Prin urmare, când escadronul prim se apropia de arabi până la bătaia puștei, el fu primit de un foc atât de distrugător, încât, lăsând pe câmpul de luptă vre-o 40 de morți și răniți, trebui să se reîntoarcă repede, spre a nu fi nimicit total.

Acum generalul voia să împingă înainte artileria și infanteria, și dete signalul de retragere. Însă — prea târziu. Escadronul al doilea ajunse deja lângă colină, când auzi signalul de retragere. Fără de a putea ataca, călăreții fură primiți de o ploaie de gloanțe din partea beduinilor, iar în momentul următor năvăli cavaleria tuaregilor, ca un nor alb, și aduse în desordine escadronul. Să încinsă o luptă sângeroasă, pept la pept.

Calul locotenentului Durier fu pușcat, și acesta zăceau sub el, fără ajutor. Doi

tuaregi năvăliră deja asupra lui, spre a-l ucide. Unul descălecă, apucă pe locotenent de păr și-si ridică iataganul, celalalt ridică lancea. Acum însă năvăli între dânși trimbițașul, ca un fulger, ucise pe tuaregul pedestru, printr'un glonț de piștol, iar pe celalalt îl smânci din șeauă și-l trânti de o piatră, încât remase acolo întins, jumătate mort. Apoi descălecă, scoase pe locotenent de sub cal și-l puse pe calul său propriu. Locotenentul nu se învoia de fel, trimbițașul însă îi strigă: „Nici o vorbă, dle locotenent! Eu știu merge și pe jos printre acești câni de beduini; încă nu-s prins. Nimic! Nici o vorbă! Dta ești rănit, eu însă nu. Hopp! Bab-el-Ued!“

Abia auzi inteligentul animal acest strigăt al stăpânului său, și sbură ca o săgeată, făcând un arc în jurul câmpului de luptă, și ajunsă împreună cu locotenentul rănit, la escadronul francez. Trimbițașul însă se trinti la pământ, și prefăcându-se mort, se uita după locotenentul său, iar când l'a văzut în siguranță, răsă și-si frecă mâinile îndestulit și murmură: „În sfârșit sunt achitat! Viață pentru viață; mulțumită lui Dumnezeu!“

9. Ultima trimbițare.

Locotenentul era scăpat. Trimbițașul însă încă nu voia să joace până-i lumea rolul, unui mort. Astfel el își roti privirea scrutătoare împrejur de sine, și neobservând nici un beduin în apropiere, începu a să târâi, ca o șopârlă, printre petri și tufișuri, pe coasta țâpișă a unei coline mici la deal. Chiar deasupra găsi un colț de stâncă, în dosul căruia se ascunse, pentru a pândi ocaziunea, să poată ajunge iară la escadronul său.

Deodată auzi îndărătul său bubuit de tunuri. Se uita înapoi și vede, cum o parte a infanteriei arabe, cuprinsă de frică mare, părăsește poziția cea întărită de pe colina cealaltă și fuge în toate părțile. Unei cete mai mici din armata franceză i-a succes a ajunge neobservată, cu câteva tunuri, pe o colină de dincolo. De aici improșca cu granate pe inamicul surprins și spăriat. Numai cavaleria tuaregilor stetea încă concentrată la poala colinei și să pregătea să spargă șirul francez, și astfel să scape.

Văzând aceasta trimbițașul nostru, să acătără pe vârful colțului de stâncă, care l'a apărât până aci, și stând drept în picioare, fără ca să-i pese de gloanțele ce fluerau în jurul sau, puse trimbița la gură și dete signalul, ca întreagă coloana să atace repede pe inamic.

Auzind vânătorii, spahii și călăreții din Algir signalul acesta, toate trei escadroanele, fără să mai aștepte altă poruncă, năvăliră în goana cailor contra inamicului. Toți trimbițașii dela cavalerie și infanterie repetară signalul, și întreagă coloana, infanterie și cavalerie, năvăli contra colinei. Generalul nu înțălegea de fel, cum să întâmplă lucrul acesta. Cine a dat porunca aceasta? Nimeni nu știa. Numai pe colina dela inamic se vedea un trimbițaș, sus pe stâncă, și suflând signalul de atac. Era imposibil ca să oprească înaintarea armatei și așa generalul trebui să se mulțumească cu

aceea, ca să îndrepteze atacul. Cavaleria tuaregilor se apropia repede; ambele masse de călăreții se isbiră cu putere de olaltă, încât caii din șirul prim se ridicară în două picioare și se resturnară; deodată însă linia tuaregilor este spartă și împrăștiată; escadroanele franceze taie tot dinaintea lor, până ce în sfârșit inamicul o ia la fugă în toate părțile. Într'aceea infanteria cuceri colina cea întărită, ucizând cu baioneta pe toți soldații cari se mai opuneau. Un Hurra! puternic răsună acuma de pe câmp și de pe colină. Victoria era câștigată.

Dar trimbițașul nostru! Ce s'a întâmplat cu dânsul? În decursul luptei, și încă și acum el stetea sus pe stâncă și sufla mereu signalul de atac. Acum, când inamicul era împrăștiat, celalalti trimbițași chemau pe soldați să se adune, „Pipșoară“ sufla și el același signal, și încă cu așa o putere, încât mulți priveau la el în sus și râdeau.

Deodată, de colo de sus, răsună un ton fals, înspăimântător, apoi nu se mai auzi decât rostogolire de petri și căderea unui corp.

Și nu mai răsă nimeni. Toți, cari erau în apropiere, alergară la poala stâncei, de pe carea se rostogoli la vale trimbițașul. O bucată de stâncă, sfărmită printr'un glonț rătăcit de tun, i-a zdrobit instrumentul și peptul.

10 Secretul descoperit.

Când ridicară pe sârmanul trimbițaș, plin de sânge el respira încă. Il așezară, în poziție șezând, răzâmat de un bolovan de piatră. Medicul îi desfăcu hainele, însă văzu îndată, că nu mai era speranță. Când l'au întrebat, dacă mai are vre-o dorință, ochii îi luciră de bucurie și el șopti abia: „Vreau să văd pe locotenent!“ La moment aleargă un soldat la locotenent, spre a-i comunica dorința ultimă a trimbițașului.

Deși Durier era rănit greu la cap îndată ce află dorința ultimă a moribundului, dispuse să fie transportat și așezat lângă acesta. Cu cuvinte dulci de mulțumită își întinsa dreapta, spre a prinde mâna mântuitorului său. Trimbițașul însă își retrase mâna, zicând: „Nu — încă nu. — Mai întâi — trebuie să-mi erți. — Înainte cu 16 anii — am omorât — pe tatăl dtale — însă — am fost beat.“

La aceste cuvinte ale moribundului, locotenentul trăsări speriat. Sermanul trimbițaș văzu aceasta și deveni foarte palid. El cerca să-și împreune mâinile și aruncând o privire implorătoare asupra locotenentului, zise: „Te rog, te conjur — iartă-mă“. — Locotenentul, carele se reculese după spaima și surprinderea de mai înainte, strigă cu o voce ce-i venia dela inimă: „Da, da! Te ert din tot sufletul! Mori în pace, iubitul meu prietin!“ Zicând aceste, el prinse mâna trimbițașului, carele, cu ultimile efortări să încerca să o aducă la buze, pe când fața îi strălucea de bucurie. „Mulțumesc, — locotenentul meu — mulțumesc!“ zise el. Iar dupăce își îndreptă privirea spre cer, și dupăce odihni puțin, în timp ce soldaților dinprejur le curgeau lacrimile, el continuă: „Dle locotenent — când te vei reîntoarce — la Oran — spune la preotul spitalului

— că a avut dreptate. — Eu mor liniștit — și îndestulit — de asta se va bucura preotul — pentru că lui îi mulțumesc — ispășirea mea. — Da — Dumnezeu — m'a iertat — o simțesc — mor fără frică — mulțumesc, locotenentul meu — mulțumită Ție — Dumnezeul meu!"

Trimbițașul își plecă capul, scoase un suspin adânc, și muri.

Câteva săptămâni după aceea, escadronul se reîntoarse la Tlemsen. Locotenentul Durier, vindecat de rana sa, își ceru concediu, merse la Oran și cercetă pe preotul spitalului de acolo, pentru a-și împlini misiunea cu care a fost însărcinat din partea trimbițașului muribund.

Cât de mare a fost mirarea locotenentului, când în preotul spitalului recunoscu pe preotul, care, înainte cu 16 ani, a venit la Makta și l'a luat la sine, pe el, copilul orfan și părăsit. L'a adus la Algir și l'a dat în seama unui preot, carele se îngrijea de creșterea lui și în sfârșit îl duse la Paris în școala de războiu. Preotul n'a spus băiatului nici odată altceva, decât că un binefăcător, carele voia să rămână necunoscut, să îngrijească de toate spețele educației sale.

Acum — la vederea bătrânului preot — tinărul locotenent începu a înțelege lucrul. El își spuse numele și-i comunică ultimele cuvinte ale trimbițașului. Apoi, cu o privire nerăbdătoare, zise: „Dle părinte, acum te rog a-mi spune —“

„Da, da“, îl întrerupse acesta, serios și mișcat. „Da, dle locotenent, ai găcit-o. Acest brav trimbițaș a păcătuit foarte greu față de Dta, și întregă viața a lucrat în-ț-acolo, ca să-și ispășească păcatul. Privește, colo după gratiile arestului și colo în spital, să blăstâma sermanul om pe sine și pe lumea întreagă și de două ori voi să se sinucidă. În continuu strigă, că nu mai poate suporta această viață de temniță, că voește să moară. Atunci am mers eu și l'am cercetat. I-am arătat crucea, pe carea și fiul lui Dumnezeu și-a sfârșit viața pentru păcatele noastre. Atunci numai el deveni mai liniștit și începă a se ruga, dimpreună cu mine. După aceea i-am arătat urmările faptei sale; i-am vorbit despre sărmanul copil al ucisului, carele printrinsul a devenit orfan și lipsit, și că prin lipsă poate să ajungă și criminal, iar despre aceasta va avea încă să răspundă odată, dincolo de mormânt. Atunci dinpreună cu credința în dreptatea și îndurarea lui Dumnezeu, inima sa fu pătrunsă și de părere de rău și de gândul ispășirii. Voia să-și îndrepte greșala față de Dta“.

„Eu mă gândeam numai la o ispășire morală. Credeam că va da numai slujbe și să va ruga pentru Dta. Inima sa nobilă însă nu era îndestulată cu atâta; el voia, ca, după puțină, să înlocuiască și pe tatăl Dtale. Prin rugăciunile și promisiunile sale m'am înduplecat a primi o sumă de bani, cu cari să acoper spețele primilor ani de educație ai Dtale.“

„Cinci ani de zile aici în temniță, și zece ani la regiment, bravul bărbat și-a tras pâinea dela gură, s'a retras dela ori ce veselie și petrecere, a lucrat zi de zi, până ce cădea zdrobit de oboseală, și a ajuns acolo ca în fiecare an să poată aduna suma ne-

cesară pentru educația Dtale. Da, da, a avut o inimă bună — și nobilă.“

„Insă, dle locotenent, nu trebuie să plângi după el“, zise preotul, când văză, că pe obrajii oficerului curgeau lacrimile. „Nu, nu plânge; prin rezultatul frumos al educației Dtale și prin bucuria de a te fi mai văzut încă odată, el a fost bogat răsplătit și fericit. Afară de aceea, când l'ai asigurat că l'ai iertat, i'ai indulcit ceasul morții. Păcatul este răsplătit și ispășit.“

Pe perețele luciului al stâncei ce se ridică preste valea dela Sain-Akta, se poate încă ceti o inscripție aproape ștearsă. Inscripția arată ziua și anul luptei dela Sain-Akta. Sub ea e desămnată o trimbiță. Jos, la poala stâncei, un suflet nobil și piu a lăsat să se ridice o mare cruce de granit, pe carea se pot ceti cuvintele:

Monumentul ispășirii și al mulțumitei.

Aci sub această cruce, odihnește bravul trimbițaș dela regimentul al doilea.

Păstorul sufletesc și săvârșirea funcțiilor sacre.

(Continuare.)

Scopul meu însă nu este să tractez despre sublimitatea oficiului preotesc; fiă destule acestea, pentru că să înțelegem, ce misiune sublimă, ce oficii înalte și mărețe înbrăcăm, mai înalt și mai măreț decât chiar al ingerilor din ceriuri!, cari nice când nu sunt locuitorii, nice miriasma lui Isus Christos, ci numai servitorii și împlinitorii poruncilor lui Dumnezeu; cu atât mai puțin pot să judece în locul lui Dumnezeu precum pot să o facă aceasta preoții!

Dacă căutăm acum, că preoții încă sunt numai oameni, câtă pregătire trebuie să desvoalte cei chemați la treapta preoției până atunci, până când devenind preoți să poată fi demni de sublimul oficiu, iar dacă Domnul va veni să cerce, va afla nu frunze, ci fructe în smochin; va afla nu servi netrebnici, ci buni și credincioși. — Și iarăși de câtă abnegațiune vor avea lipsă până când vor putea fi demni de vorba lui Isus Christos: „Căci nu sunteți din lume, ci eu v-am ales pre voi!“ (Ioan XV 19).

Considerând numai cele puțin zise despre misiunea preotului și sublimitatea oficiului lui ori cine cu ușurință își poate face ideie și despre greutatea și răspunderea, ce incumbe unui preot în purtarea oficiului său și special întru săvârșirea funcțiilor sale sacre.

În timpurile mai vechi biserica, — bazată pre cuvintele s. Scriptură că „*Episcopul trebuie să fie neprihănit, ca un îngrijitor a lui Dumnezeu*“ (Tit I. 7.) și că „*aceștia întâiu să se cerceteze, după aceea să sârvească fiind fără de prihană*“ (I. Tim. III. 10) — n'a admis la ordurile sacre decât numai de acei indivizi, cari după botez n'au mai păcătuit, sau dacă admiși au păcătuit, erau depuși ca vecinici iregulari. „*Quisquis quovis crimine baptismum violasset fiet irreparabiliter atque perpetuo irregularis*“ (Pater Christianus Lupus T. IV. Schol. p. 500.)

(Va urma.)

Mulțumită publică.

Subsemnatul în numele preoției districtuale din protopopiatul gr.-cat. al Biei exprină și pe această cale, adâncă recunștință și mulțumită Onorabili Academii Române din București, care a binevoit a gratifica bibliotecii noastre districtuale următoarele 61 de opuri: „Zece Mai“, „Regele Carol I. și instr. publică“. Cuvântări rostite de Dim. A. Sturdza. „Despre introducerea limbii române în biserica română.“ discurs de Ioan Bian cu răspuns de D. A. Sturdza, „Activitatea științif. alui Ion Ghica“ discurs de Dr. Istrati cu răspuns de D. A. Sturdza, „Viața și activ. liter. a Protosinghelului Naum Rimniceanu“ discurs de C. Erbicu cu răspuns de D. A. Sturdza. „Archiep. și Mitrop. Andrei baron de Șaguna“ discurs de Nic. Popea răspuns de D. A. Sturdza, „Episcopul Melchisedec“, discurs de I. Kalinderu răspuns de D. A. Sturdza. „M. Cogălniceanu“, discurs de A. D. Xenopol răspuns de D. A. Sturdza. „Dim. Cichudeal“, discurs de Ios. Vulcan răspuns de V. A. Ureche, „Desrobirea Țiganilor. Ștergerea privi, boereși, Emancip. țaranilor“, discurs de M. Kogălniceanu, (în 2 exemplare), „Cuvânt de primire“, discurs de A. Naum răspuns de T. Maiorescu. „Despre Transmiterea proprietăților imunitate etc“, discurs de Dr. V. Babeș răspuns de N. Krezulescu. „Vasile Alexandri“, discurs de D. C. Otănescu răspuns de I. C. Negruzzi. „Nicoșoie“, în 2 exemplare, cuvântare de Carol I. Regele României, „Ugrinus — 1281“, discurs de I. Pușcar răspuns de B. Petr. Hașdău. „Mijloace de invest. ale Metereol.“, discurs de Ș. C. Hepites răspuns de Dr. I. Felix. „Iirii, Macedonenii și Albanezii“, disert. ist. de Dr. At. Marienescu. „Lateranizmul. Calv. și introd. limbii române în biserica din Ardeal“, de Dr. At. Marienescu. „Biserica și podul din Borzești“, de Dr. C. I. Istrati, „10 Mai 1902 — Aniversarea de XXV ani a procl. indep.“ — „Sărbătorile la Români“ în 3 volume; „Nașterea“, „Nunta“, „Înmormântarea la Români“ în 3 volume deosebite; „Tradiții populare din Bucovina“, „Vrăji, Farmece și desf.“; „Insectele în limba cred. și obiceiurile Rom.“; „Legendele Maicii Domnului“ toate de S. Fl. Mărian, „Igiena țaranului“ de Dr. N. Manolescu, „Igiena țaranului român“ de Artur Gorovei, „Bzmele Române“ de Lazar Șăineanu, „Comentariile lui Cain I. Cesare“, trad. de D. Caian, „Istoria lui Erodot“ vol. I. și IV trad. de D. I. Ghica lui, „Opurile Caini Cornelii Tacitus“ trad. de Gavril I. Muntean, „Istoria Romană de Titus Livius“ tom. II. trad. începută de N. Barbu, continuată de Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu, „Filipicele“ trad. de D. Aug. Lauria, „Dione Cassius“ trad. de A. Demetrescu, „Dicționarul limbii române“ în 2 tomuri de A. T. Mărian și I. C. Massim, „Dicționarul limbii istorice și populare a Romanilor“ tom I, II, III și IV, de B. Petr. Hașdău, „Biserica Ortodoxă în lupta cu protest.“ de episcopul Melchisedec. „Vechile Cron. Moldov. până la Ureche“, de I. Bogdan, „Istoria imperiului Ottoman“ partea I și a II-a în 2 exemplare de D. Cantemir trad. de Dr. Iosif Hodoș, „Memorii despre starea Mold. la 1787“, de Comitea D. Hauterive, „Basarabia în secl. XIX“ de Zamfir C. Arbure, „Operele principelui Dimitrie Cantemir“ tom II; tom V, de G. Sion; tom VII de D. Cantemir; tom VIII de Gr. C. Tocilescu, „Lexicon Slavo-Românesc și Tălcuirea numelor dela 1649“ de Gregorie Crețu. Iclod 17 Februarie 1905. *Iosif Lita* viceprotopopul Biei.

Cei mai mulți oameni suferă din pricina că nu să îngrijesc de vindecarea merbului lor de timpuriu. — Își face mult bine acela, care își ține la casă mereu medicină recunoscută de bună. — O astfel de medicină de casă e renumitul

Jeller' Elsa-Fluid

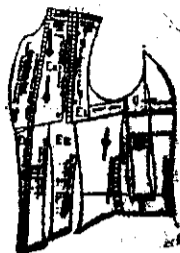
care vindecă nenumărate mor-
buri ca buncoară: dureri de pi-
cioare și de mâni, dureri de nervi,
reumă, răgușală, durerea de gru-
mazi, feribinteli, durerea de cap
și de dinți, etc. 12 sticle mici
sau 6 duble le trimite franco
pentru 5 coroane farmacistul
Jenő V. Feller, Stubica Cen-
trale 82 (cott. Zágráb).

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. **Benhur** sau zilele lui Mesia, de
Levis Wallace, 2 v. 2-90
2. **M. Eminescu**. Studiū critic . . . . . —90
3. **Câte-va momente** din ince-
puturile bisericeii rom. de
C. Auner . . . . . —20
4. **Nume de familie** la românii
din Ungaria, de A. Viciū. . . . . —12
5. **Din viața** lui I. Micul de
M. Străjan . . . . . —16
6. **Albertina**. Povestire de
Dr. V. Bojor. . . . . —30
7. **Cestiuni din dreptul bis. unite**
p. I. II. 3-40
8. **Cele douē fețe** ale lumii de
Nicu . . . . . —30
9. **Ziua Deșteptării** de Aurel
Fodor . . . . . —16

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 9
Nrii, îi primesc cu 5-80 cor. în loc 8-14 cor.

Editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa.

marca fabricel

De mare însemnătate pentru Dame!

Fie care P. S. Dómnă își pôte însa-și pregăti
cu o ușurință de neînchipuit

tală sa după ori ce modă

cu ajutorul aparatului de croit talie pentru dame

inventat de **Anton Guschelbauer**. A fost censurat de academie.
și poșede nenumărate scrisori de recunoștință.

Își are patența și e scutit prin lege în toate statele culte.

Prețul unui aparat e 3 cor. franco rambursat.

Se caută agenți

Prospecte să trimit la cerere gratis

Cu tóta stima:

Antal Guschelbauer.

Sopron.

17 (26-52)

Cărți ce să pot căpeta în Librăria Seminarială.

Floricele de câmp, de A. C. Domșa	1.—
Cânteca, Sabo	1.—
Vișuri trecute. Ciura	1.—
Studii și Biografii. Dr. I. Rațiū	2.—
Geniū pustiu, Eminescu	2.—
Drumuri și orașe, Iorga	2-50
Poesii de Alexandri.	3.—
Teatru I. II. Alexandri á 1.50	3.—
Vers și proză Alexandrescu	1-25
Novela A. Brătescu-Voinesci	1-50
Liter. pop. Eminescu.	1-50
Ciocoii N. Filimon	1-50
Legende și basme Ispirescu.	1-50
Povești, I. Creangă	1-50
Vorbe înțelepte A. Popoviciū.	1-50
Vatra Părăsită Slavici	2.—
Din Bătrâni	2-50
Eminescu și Coșbuc de Alexandru Ciura.	1.—
Limba Română poporană și Dia- lectul Sicilian, de Alesiu Viciū	1.60
Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria de Dr. Augustin Bunca, Prețul 3 coroane.	

Biblioteca Minervei 22 nr. fie care
număr 15 fil.

La expozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrică de scaune de fer
— pentru clopote a lui —

Antoniū Novotny

— în Timișóra-Fabrie —

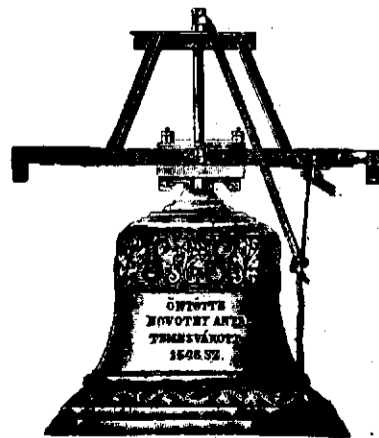
(22) 22-52

dată ce clopotele sint bătute de o laturē prin aceea ce sint mântuite
de crepare. — Cu deosebire recomand

— clopotele găurite —

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sint provēdute
în partea superiōră — ca violina — cu găuri după figura S și pentru
aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminosă, de cât cele de sistem vechiū, așa,
câ un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot
de 461 kg. făcut după sistemul vechiū. Mai de parte se re-
comandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător,
— spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de tōce de metal.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.